

“วิจัยเชิงคุณภาพ การตีตรา กับการตีตรวน”

ณัฐกานต์ เหมือนตา

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากงานประจำสู่งานวิจัย: R2R เพิ่มคุณค่า พัฒนาคณ พัฒนาบริการ
ครั้งที่ 2 วันที่ 16 กรกฎาคม 2552

การตีตรา กับ การตีตรวน

เส้นทางการปลดโซ่ตรวนจากพิช้านมาเป็นมนุษย์

**กรณีศึกษา : ผู้ป่วยจิตเวชหญิงที่ถูกล่ามโซ่ตรวน
เข้าชากในชุมชนอีสานแห่งหนึ่ง**

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

- ◆ อัตราป่วยด้วยโรคจิตมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น หากเปรียบเทียบกับโรคเบาหวาน อัตราป่วยด้วยโรคจิตมากกว่าโรคเบาหวาน 5 เท่า
- ◆ ประเมินค่าความสูญเสียต่อบุคคลหนึ่งที่สามารถทำงานเลี้ยงดูตนเองได้ในวัยทำงาน 35,204 บาท / ปี
- ◆ ทุกๆ 5 คน จะมีผู้ป่วยจิตเวช 1 คน
- ◆ 1 % ของประชากรโลกป่วยเป็นโรคจิตเภท (Schizophrenia)

WHO, 2549

นโยบายการปลดใช้ตรวน

องค์การอนามัยโลก ประกาศให้ปี 2544
ปีแห่งการดูแลสุขภาพจิต โดยมีคำขวัญ

Stop Exclusion-Dare to Care

“ ผู้ป่วยทางจิต อย่าคิดผลักไส ควรมีน้ำใจ
ห่วงใย เยียวยา ”

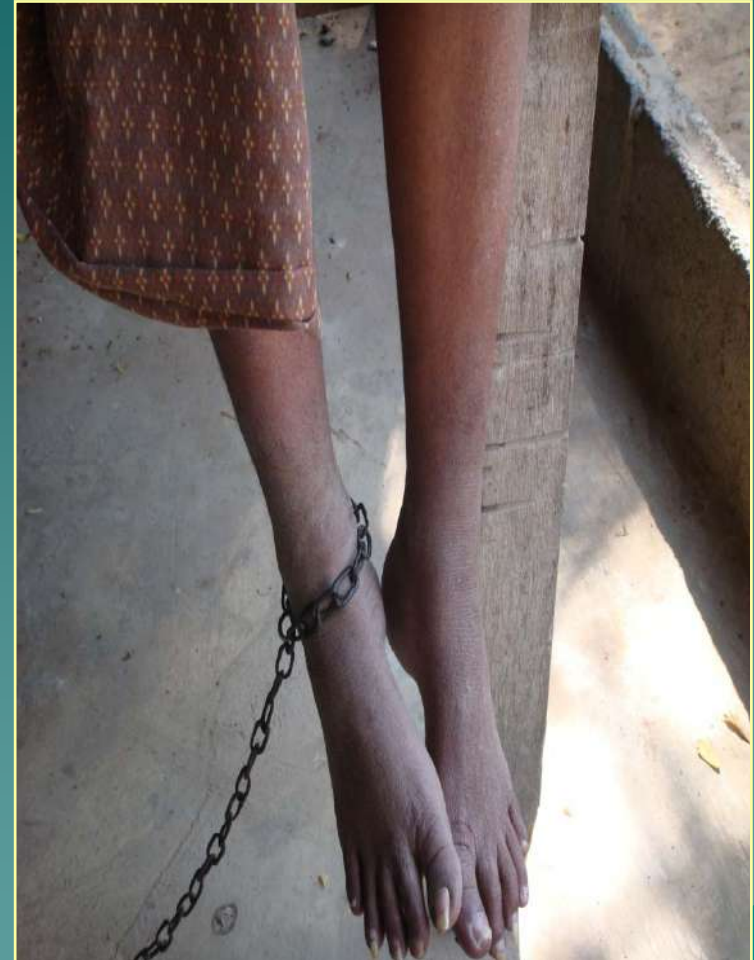
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

◆ ในพื้นที่

ผู้ป่วยจิตเวชหญิงถูก

ครอบครัวยึดจองจำอิสรภาพ

ด้วยการล่ามโซ่ตรวนซ้ำซาก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

◆ ผู้ป่วยและครอบครัว

ถูกผลักดันให้เป็นคนชายขอบ

ถูกปิดกั้นโอกาสในชุมชน

◆ ถูกตีตรา เหยียดหยาม

ถูกเพื่อนบ้านข่มขู่

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

- ◆ ผู้ป่วยจิตเวชและครอบครัวต้องเผชิญชะตากรรมที่เลวร้ายจนครอบครัวหันกลับมาล่ามโซ่ตรวนซ้ำแบบปิดตาย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

◆ ครอบครัวยุติกันโอกาส

ในการเยียวยา ขาดการรักษา

ปล่อยตามยถากรรม

◆ ชุมชนเพิกเฉย

◆ เวนกรรมของครอบครัว

◆ บ้าตามกรรมพันธุ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

- **ใช้การสังเกต**
- **การสัมภาษณ์เชิงลึก**
- **สำรวจทัศนคติ**
- **ตรวจสอบข้อมูล**
- **วิเคราะห์ และตีความ**

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

**เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง
เป็นกรณีศึกษาเลือก Case แบบเจาะจง ใน
ครอบครัวที่มีผู้ป่วยจิตเวช
ถูกล่ามด้วยโซ่ตรวนซ้ำซาก**

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1. ศึกษาการให้ความหมาย มุมมอง
ของครอบครัว และชุมชนต่อผู้ป่วยจิตเวช**
- 2. เพื่อศึกษาบริบท เงื่อนไขที่ส่งเสริมให้ครอบครัว
ตัดสินใจใช้วิธีผูกมัดด้วยโซ่ตรวนซ้ำซาก**
- 3. เพื่อศึกษาผลกระทบของครอบครัวที่มีผู้ป่วยจิตเวช
กระบวนการตีตรา และเยียวยาโดยชุมชน**

วิธีการแก้ปัญหา

◆ **สำรวจทัศนคติ มุมมอง การให้ความหมาย ผู้ป่วยจิตเวช**

วิธีการแก้ปัญหา

- ◆ ประชาคม
- ◆ ประสานความร่วมมือ
ทุกภาคส่วน
- ◆ เตรียมความพร้อมของ
ครอบครัว และชุมชน

วิธีการแก้ปัญหา

- ◆ เตรียมความพร้อมของ
ครอบครัว และชุมชน

วิธีการแก้ปัญหา

◆ ประสานความร่วมมือ

ทุกภาคส่วน

ผลที่ได้

- ◆ ความเข้าใจของครอบครัว
และชุมชนต่อผู้ป่วย
จิตเวช

ผลที่ได้

- ◆ ปลดโซ่ตรวนสำเร็จ
โดยความพร้อมของ
ครอบครัวและชุมชน
* เกิดจากความร่วมมือ
สู่...ความยั่งยืน

ผลที่ได้

◆ อยู่ร่วมกับครอบครัว

และชุมชนได้

◆ ชุมชนเข้าใจ

ช่วยเหลือเยียวยา

◆ ผู้ป่วยและครอบครัว

เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ผลที่ได้

- ◆ ผู้ป่วยมีคุณค่า และ
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ◆ สังคมเข้าใจ
ลดการตีตราบาป

การนำไปใช้

- ◆ การปลดโซ่ตรวนในผู้ป่วยจิตเวชไม่ได้เป็นคำตอบสุดท้ายที่เราทำงานสำเร็จ แต่..เป็นเพียงจุดเริ่มต้นการดำเนินชีวิตใหม่ของผู้ป่วยและครอบครัว

การนำไปใช้

การปลดโซ่ตรวนที่ล่ามขัง
ผู้ป่วยจิตเวช จะเป็นไปได้ดี
และยั่งยืน ก็ต่อเมื่อ ต้องล่าม
โซ่สังคมให้ดีเสียก่อน โดย
สังคมต้องปลดอันตราย
ต่างๆที่จะมากระทำซ้ำเติม
ผู้ป่วยจิตเวช

การนำไปใช้

ผู้ป่วยจิตเวช ไม่ได้เป็น
อันตรายต่อสังคม

มากเท่ากับ

สังคมเป็นอันตราย ต่อ
ผู้ป่วยจิตเวช

ทีมงานฟุตบอลชาย

คณะเจ้าหน้าที่สถานีนอนามัยบ้านส้มป่อย

1. นางฉัฐกานต์ เหมือนตา
2. นางนงพราว สุภาจินดานนท์
3. นางพัทยา โพธิวัฒน์
4. นายวิทยา อินคำแหง
5. นางอารีรัตน์ บุญเจริญ
6. นายยุทธชัย พรรณโรจน์
7. นายทวี โพธิวัฒน์
8. นายอุดร โพธิวัฒน์

ตัวเล็ก